

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

133. An absentes vigore Cruciatæ possint absolvi ab irregularitatibus quæ
includuntur sub nomine censura? Et ex doctrina hujus resolutionis infertur,
an Confessores Regulares possint dispensare cum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Sup. hoc
sup. in Ref.
130. §. A.
secundum.

7. Obijciunt moderni, quod in facultate absol-
uendi non comprehendatur facultas dispensandi: nam
aliud est absolvere, aliud dispensare; absolvere enim
est remittere, quod quidem præsupponit culpam; di-
spensare verò est reddere personam habilem, tollendo
ab illa inhabilitatem, & impedimentum, ob quod
inhabilis erat ad aliquid agendum, vel recipiendum.
Sed respondetur, quod absolvere significat utrum-
que, & absolvere, & liberare ab impedimento, quo
quis impeditus erat, ne aliquid faceret. Secundo hu-
iusmodi irregularitatem, quæ propter culpam incur-
ritur, dico, esse verè poenam, circa quam locum
habet Absolutio, sicut impedimenti ablatio. Huc-
vsque Texeda, cuius opinio si esset vera, non solum
procederet in irregularitatibus superius dictis
à Cornijo, sed etiam in irregularitate contracta ex
Apostasia, vel Hæresi: vt obseruat Palaus *ubi su-
pra numero quinto in fine, & numero quarto*. Sed ego,
his non obstantibus, negatiuæ sententiæ adhaerendum
esse puto, ex rationibus, quas neruose adducunt Pa-
laus, & Bardi, *locis citatis*. Puto itaque nullam irre-
gularitatem virtute Cruciatæ tolli posse. Affirmatiuam
tamen sententiam non audeo tanquam improbabilem
damnare, vt parùm modestè his diebus fecit quidam
purus Canonista, contra quem superius dicta adno-
tare volui.

RESOL. CXXXIII.

*An absentes vigore Cruciatæ possint absolui ab irregu-
laritatibus, quæ includuntur sub nomine censurae?
Et ex doctrina huius Resolutionis infertur, an Confes-
sores Regulares possint dispensare cum secularibus
ad petendum debitum, extra Sacramentum Confes-
sionis?
Et an possint cum illis dispensare in absentia, & per
scriptum? Ex p. 4. tract. 2. Ref. 103.*

Quæ hic est
sup. Refol.
130. & in
aliis eius
primæ an-
not.

§. 1. Diximus supra, & in tractatu de Bulla Cru-
ciatæ, resolutione 27. probabilem esse illam
sententiam quam asserunt esse communem in schola
Dni Thomæ, nempe sub nomine censurae in Bulla
Cruciatæ includi irregularitates procedentes ex deli-
cto & quæ sunt pura poena peccati; sed modò quæritur
an absens possit absolui, seu rectius dispensari per
Bullam à dicta irregularitate: Et negatiuam sententiam
docebunt illi, qui tenent virtute Bullæ, non posse extra
sacramentum Penitentiaæ absolui à censuris, & ideo
consequenter & à fortiori dicendum est non posse ab-
solui absentem à censuris, & per consequens ab irre-
gularitate, quia Decreto Clementis VII. *sub die 20.
Junij 1602.* asseritur esse temerarium dicere quod ab-
solutio sacramentalis possit absentibus conferri: cum
ergo absolutio excommunicationis & irregularitatis
conferri debeat intra Sacramentum, & hoc non possit
exerceri inter absentes, sequitur necessariò quod nec
absolutio censurarum & dictarum irregularitatum
possit absentibus conferri.

Quæ hic est
sup. Ref. 65.
& in aliis
eius not.

2. Verùm illi quos ego citavi in parte 1. tractu
de Bulla Cruciatæ resolutione 21. tenentes posse aliquem
absolui à censuris extra Sacramentum virtute Bullæ
Cruciatæ, sententiam affirmatiuam docebunt, nempe
absolutionem censurarum & irregularitatum posse in
absentes conferri, & ratio erit, quia absolutio censurae
quæ independenter est ab absolutione à peccatis, ex
natura sua potest conferri absentibus, vt tenent commu-
niter Doctores, nisi expressè à concedente priuilegium
limitetur ad sacramentum Penitentiaæ. Sed in Bulla
Cruciatæ absolutio ab excommunicatione non limita-
tur ad sacramentum Penitentiaæ, nec limitatur vt in
praesentia conferatur. Ergo virtute Bullæ potest ab-

solui absens à censuris, & per consequens dispensari in
irregularitatibus, quæ sub nomine censurae in dicta
Bulla includuntur. Et ita hanc sententiam loquens
de censuris tenet in terminis, vt dici solet, terminan-
tibus, Agidius Trullench in *expositione Bullæ Cruciatæ*,
lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 8. num. 12. verùm *num. 13.* subdit
hoc non expedire communiter fieri ob reuerentiam
censurae, & ad vitanda scandala, nisi in casu aliquo
raro, vt si valde expediret excommunicatio, nisi in casu aliquo
& non facile, aut sine scandalo adire possit Confessari-
um, nam in tali casu licitum erit absolui per litem-
ras, aut per nuntium, quo in casu tunc tenetur ab-
solutus quando recipit literas, aut notificatur ei ab-
solutio per nuntium, nisi alter de mente absolutus
constiterit, nam si intendat vt nunc pro tunc sit abso-
lutus, statim ac eum absoluit absentem, manet abso-
lutus; interim tamen dum absens absolutionem igno-
rat, tenetur se gerere pro excommunicato. Hæc Trul-
lench, quæ si vera sunt procedunt etiam in irregulari-
tatibus, sub nomine censurae contentis; & facit etiam
pro hac sententia opinio Laurentij Portel in *de his irregu-
laribus. Confessor. dispensans, num. 11.* asserentis posse
contra Sayrum & Capucinum Confessores Regulares
dispensare cum secularibus ad petendum debitum extra
sacramentum Confessionis; sed *num. 14.* quærit an
possint cum illis dispensare in absentia per scriptum,
accepta informatione rei per scriptum? dari enim po-
test casus in quo vergeat necessitas talis dispensationis,
& sit magna difficultas adeundi talem Confessarium
Regularem, vnde dictus Portel sic ait: Ego apud nul-
lum inuenio hoc dubitatum, & in primis dico talem
Confessorem Regularem sic dispensantem in absentia
non violare mandatum D. Papæ Clement. VII. quo
prohibetur audire confessiones per scriptum in absentia;
hæc enim dispensatio cum his absentibus ob vo-
tum castitatis, vel incestum, non est absolutio sacra-
mentalitis, vt patet. Secundo de ratione dispensatio-
nis non est, quod fiat in praesentia, multi enim dispen-
santur in absentia à Papa, videlicet, Episcopis, & ce-
teris Prælati. Terriò, quia in ista dispensatione facta
à tali Confessore Regulari in absentia non incurritur,
nec timeatur illa pericula, quæ timeantur in absolutione
sacramentali facta in absentia. Hæc omnia Portel,
quæ confirmant opinionem Trullench, & quod ab-
senti possit dari absolutio super irregularitateque in-
cluditur sub nomine censurae per Bullam Cruciatæ.
Verùm his non obstantibus, omnia supradicta proba-
bilia sunt, remitto iudicio aliorum.

RESOL. CXXXIV.

*An Commissarius Cruciatæ possit dispensare in aliquibus
irregularitatibus?
Et in textu huius Religionis excipiuntur aliquæ irregu-
laritates, in quibus supradictus Commissarius non po-
test dispensare. Ex p. 1. tr. 11. Ref. 110.*

§. 1. Respondeo affirmatiuè, Ita Auila de *conf. p. 2.
disp. 10. dub. 5.* Fernandez, Villalobos, & Ro-
driquez, & alij. Et hæc sunt verba, in quibus ei talis
facultas impertitur: [Item similiter conceditur facul-
tas dicto Commissario dispensandi, & componendi li-
per irregularitate cum his, qui quibuscunque Eccle-
siasticis censuris ligati, Missas & diuina officia non ta-
men in contemptum clauium) celebrauerunt, seu alias
se immiscuerunt: & super alia qualibet irregularitate,
præterquam ratione homicidij voluntarij, aut simoniae,
vel apostasia à fide, aut de hæresi, vel propter malum
Ordinum susceptionem contractam, cum retentione
beneficiorum, & fructuum ex eis perceptorum, & in-
famiae, ac inhabilitatis exinde proueniens abolitionis,